

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXIV. Refutantur argumenta Caluini & Illyrici, qui probare conantur, Papam non esse amplius Episcopum. vbi etiam refellitur fabula de Ioanne Papa fœmina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

CAPVT XXIV.

Refutantur argumenta Caluini & Illyrici, qui probare conantur, Papam non esse amplius Episcopum; ubi etiam refellitur fabula de Ioanne Papa fœmina.

RESTAT id, quod ultimo loco proposuimus; ut videlicet ostendamus, Romanum Pontificem non solum Antichristum non esse, sed nec vlllo alio modo amisisse pontificatum suum. Siquidem Caluinus & Illyricus, ille ratione; iste coniectura quadam probare conantur; non esse hoc tempore verum Episcopum.

An hoc tempore sit verus Episcopus?

Atque ut à CALVINO incipiamus, ita ille loquitur in institut. lib. 4. cap. 7. §. 23. & 24. *Ipse vero Pontifex quid omnino habeat Episcopale, scire velim: primum in munere Episcopi caput est, plebem Dei verbo docere: alterum & proximū huic, Sacramenta administrare: tertium monere & hortari, corrigere etiam eos qui peccāt, ac in sancta disciplina populum continere. Quid istorum facit? immò quid facere se simulat? Dicant igitur, qua ratione velint haberi Episcopum, qui nullam officij partem minimo digito, vel in speciem saltem attingit. Non ita de Episcopo est, ut de Rege. hic enim etsi non exequatur quod proprium est Regis, honorem nihilominus ac titulum retinet. At in Episcopo diiudicando respicitur Christi mandatum, quod semper in Ecclesia valere debet. hunc ergo nodum mihi soluant Romanenses. Nego istorum Pontificem esse Episcoporum Principem, cum sit Episcopus.* Hæc ille.

Ni fallor, tota hæc ratiocinatio ad hunc breuem syllogismum reuocari potest. Cū hoc intersit inter Episcopum, & Regem; quod Rex, nomen est potestatis, & præfecturæ, cui annexum est officium regendi populum: Episcopus autem, est nomen solius officij, verbum Dei, & Sacramenta ministrandi: certè si neque Rex, neque Episcopus munere suo fungatur, Rex nomen, & dignitatem suam retinebit, Episcopus amitter: Romanus autem Pontifex officio Episcopali, ne in speciem quidem fungitur; quippe qui nec verbum, nec Sacramenta populis ministrat: Romanus igitur Pontifex nomen

men

men & dignitatem suam perdidit, atque adeò Episcopus dici non potest.

» Iam verò **MAGDEBURGENSES** Cent. 9. cap. 20. col. 400.
 » id ipsum coniectura & signo confirmare nituntur. Aiunt enim,
 » signum euidens mutationis Romanæ Ecclesiæ in Babyloniam
 » cam meretricem fuisse, quod voluerit Deus, vt circa illa tem-
 » pora, in quibus hæc mutatio facta est, vera quadam mulier
 » meretrix in sede Pontificia sederet; quæ quidem Ioannes Ba-
 » pa VIII. dicta est.

» Id verò probant; **PRIMO**, ex auctoribus, Platina, Marino
 » Polono, Sigeberto, & Mariano Scoto. **SECUNDO**, ex vestigiis
 » eius rei, quæ ad nostra tempora remanserunt, nimirum
 » ex quadam sede porphyretica intus perforata, quæ manebat
 » in Palatio S. Ioannis Lateranensis, cuius vsus fuisse dicunt
 » institutum post flagitium illud detectum, ad explorandum
 » videlicet, an Pontifex recens creatus, esset masculus, nec ne.
 » **ITEM**, ex quadam statua mulieris cum puero, quæ usque ad
 » nostra tempora mansit in eo loco, vbi dicitur, Ioannes VIII.
 » peperisse. **DENIQUE**, ex eo, quod Romani Pontifices, quan-
 » do ex Vaticano ad Lateranum pergunt, solent declinare loco
 » cum illum, vbi ista mulier dicitur peperisse, in detestationem
 » facti; alioqui enim illa est recta via. Sed non est difficile hos
 » nodos soluere.

Ac vt **CALVINO** primùm respondeamus, vel Calvini
 loquitur de significatione nominis, vel de re ipsa; quando di-
 cit Episcopum esse nomen officij, Regem esse nomen digni-
 tatis. Si de nominis significatione, apertè decipitur, nam vt
 Episcopus dicitur ab ἐπίσκοπος; id est, à considerando, sive
 inspiciendo, & sonat officium inspiciendi; ita etiam Rex dicitur
 à regendo, & sonat officium regendi. Et sicut Rex est nomen
 magistratus; ita ἐπίσκοπος etiam apud Ethnicos erat nomen
 magistratus, nimirum Prætoris; vt patet ex Aristophane in a-
 uibus, & quod maius est, idem nomē pastoris, in diuinis liti-
 ris tribuitur Episcopo, & Regi; vt patet ad Ephes. 4. & Iliad. 44.

Si verò de re ipsa loquitur, non minus decipitur, nam, vt
 regia auctoritas non est simplex officium iudicandi, vt est iu-
 dicum aliorum, sed vera præfectura in rebus politicis; id est,
 potestas regendi homines sibi subiectos, imperando, & pu-
 niendo:

niendo: ita etiam Episcopatus non est simplex officium prædicandi, ut est aliorum multorum, qui concionantur, & non sunt pastores; sed est vera præfectura Ecclesiastica; id est, potestas regendi homines in rebus spiritualibus, & diuinis; ac proinde imperandi, & puniendi. De qua re & multa supra diximus, & plura adhuc infra dicemus in libro sequenti; nunc pauca loca, sed clarissima annotasse sufficiet. Apostolus Paulus 1. Cor. 11. *Cetera, inquit, cum uenero, disponam.* Et 2. Corinth. 13. *Ut non presens durus agam, secundum potestatem, quam dedit mihi Dominus.* Et Hebr. 13. *Obedite præpositis uestris, & subiacete eis.* Et 1. Timoth. 5. *Aduersus Presbyterum accusatione noli recipere, nisi sub duobus, aut tribus testibus.*

Adde huc quoque; falsum esse, Pontifices non fungi munere Episcopali. Nam non tenentur per se concionari, & Sacramenta ministrare, si iusta aliqua de causa impediuntur; sed satis est, si curent per alios ista omnia præstari. Alioqui Episcopi ad impossibilia obligarentur. Nullus enim est tam exiguus Episcopus, qui possit per se sufficere ad concionandum, & Sacramenta ministranda in tota sua diocesi. Sicut ergo satisfacit, si in eo loco, ubi per se non potest, per alium concionatur; ita satisfacit, si in omni loco per alios concionetur, quando in nullo per se id facere potest. Neque desunt exempla antiquitatis. Scribit enim POSSIDIUS in vita B. Augustini, sanctum Valerium Episcopum Hipponensem commississe S. Augustino Presbytero suo officium prædicandi; propterea quod ipse, cum Græcus esset, non posset Latino populo prædicare. Et ibidem Possidius refert, in Orientali Ecclesia plures Episcopos munus prædicandi, quod ipsi per se exequi nequibant, Presbyteris suis demandare solitos; nec tamē dicere possumus, vel S. Valerium, vel alios, qui per se non prædicabant uerbum Dei, Episcopos non fuisse.

Ad argumentum MAGDEBURGENSIVM dico; fabulam esse illam de Ioanne Papa femina, quam satis accuratè refellit Onuphrius in additione ad Platinam. Ac primùm apertè conuincitur esse fabula, ex testimoniis Scriptorum Græcorum & Latinorū. Primus omnium, qui de hac re scribere potuit, & qui rem optimè nouit, fuit Anastasius Bibliothecarius, qui illo ipso tempore vixit, quo fingitur Ioānes iste IX. pontificatum gessisse, nimirum circa annum DCCC.L. & in-

ggg tersuit

fabula de Ioanne papa femina.

terfuit creationi Pontificum multorum, qui hunc Ioannem vel præcesserunt, vel sequuti sunt. Ille igitur scribit, post Leonem IV. vacasse sedem quindecim diebus, & mox communi consensu creatum fuisse Benedictum III. quibus verbis indicat, nullum fuisse Ioannem fœminam. Omnes enim, qui illum Ioannem admittunt, dicunt, eum sedisse post Leonem IV. ante Benedictum III. & vixisse in pontificatu duobus annis & quinque mensibus.

Dicent fortasse, Anastasium in gratiam Pontificum confisse istum Ioannem VIII. At **CONTRA**, nam saltem debet ponere, sedem vacasse post Leonem IV. duobus annis cum medio, ne errorem exploratum in Chronologia admittat, & errorem, qui poterat refelli ab oculatis testibus, qui tunc vivebant. **RESPONDENT**, non esse errorem in Chronologia, quia duo isti anni Ioannis adduntur annis Leonis IV. Leo enim IV. dicitur ab Anastasio sedisse annis VIII. qui ita accipiendi sunt, ut sex anni sint ipsius Leonis, alij duo addantur ex annis Ioannis fœminæ.

AT CONTRA; nam non solum Anastasius, sed etiam Martinus Polonus, & Platina, & Magdeburgenses, & Bithunder, & alij, qui ponunt Ioannem VIII. sedisse duobus annis, dant Leoni annos VIII. Igitur necessariò erit error in Chronologia Anastasij, si iste Ioannes ponatur fuisse Pontifex post Leonem. **DE INDE** non solum Anastasius, sed etiam Adalricus Viennensis, qui eodem tempore vixit, & de quo nulla suspicio est, quòd in gratiam Pontificum voluerit mentiri, docet nullum fuisse Ioannem inter Leonem IV. & Benedictum III. Sic enim loquitur in Chronico anni DCCC. LXV. *Pontifex, inquit, Romanus Gregorius moritur, atq; eius loco Gregorius ordinatur: illo defuncto, succedit Leo. Quo obeunte Benedictus in sede Apostolica substituitur.* Et similiter loquuntur Regino, Lambertus, Hermānus Contractus, Abbas Vitergenensis, Otho Frisingensis; & omnes alij historici, qui plerumque sunt, vsque ad Martinum Polonum, qui fuit quadringentesimo annis posterior isto ficto Ioanne VIII. & ipse primus huius Ioannis VIII. meminit contra fidem omnium antiquorum. Ab ipso autem acceperunt Platina, & ceteri recentiores.

Nec solum Latini, sed etiam Græci, qui ante Martinum Polonum scripserunt, ut Zonaras, Cedrenus, Ioannes Curpalates,

palates, & alij nullam mentionem huius tam prodigiosæ historiæ inter res eius temporis faciunt: cùm tamen illi non faueant Romano Pontifici; quiq̃ libenter accepissent occasionem irridendi Latinos in hac parte, si potuissent. Quomodo autem credibile est, melius nouisse res gestas, circa annum DCCC.L. Martinum Polonum, qui vixit anno M. C. C. L. quàm omnes historicos alios, qui vixerunt anno DCCC. vel DCCCC. vel millesimo?

Quòd autem Magdeburgenses dicunt, Sigeberrũ & Marianum Scotum Marino Polono antiquiores, Ioannem fœminam in suis Chronicis posuisse: falsum est. Etsi enim in impresso Sigeberto & Mariano Scoto inueniatur Ioãnes fœmina, tamen in antiquissimis manuscriptis non inuenitur; & satis constat, corruptos fuisse auctores illos. Exstat adhuc in monasterio Gemblacenfi, vbi fuit Monachus Sigebertus, antiquissimum exemplum manuscriptum, quod putatur ipsius Sigeberti autographum, & in eo nulla mētio est Ioannis fœminæ. quod manuscriptum exemplum testatur se vidisse Ioannes Molanus Doctor Louaniensis, qui adhuc superest. Similiter in antiquissimis exemplaribus Mariani Scoti nō haberi Ioannem fœminam, testatur ille, qui Metropolim Alberti Krantij edidit, anno M. D. LXXIV. Colonia.

Deinde SECUNDO, quod fabula sit ista narratio Martini de Ioanne fœmina, probatur ex ipsa narratione. PRIMO enim dicit, istum Ioannem fuisse Anglicum ex Moguntia. At Moguntia nō est in Anglia, sed in Germania. Vt autem hunc errorem emendent alij, mirabiliter inter se pugnant. Nam Platina dicit, fuisse Anglicum istum Ioannē, sed oriundum ex Moguntia. Magdeburgenses è contrario dicūt fuisse Moguntinum, sed oriundum ex Anglia. Theodorus autem Bibliander in Chronico dicit, neque natum, neque oriundum ex Anglia; sed tamen educatum & eruditum in Anglia.

SECUNDO, dicit Martinus, & qui eum sequuntur, dedisse operam literis Athenis. At constat eo tempore, neque Athenis, neque vsquam alibi in Græcia fuisse vlla Gymnasia literaria. Scribit enim SYNESIUS in epistola vltima ad fratrem suum, suo tempore Athenis nihil fuisse, nisi nomen Academiae. Fuit autem Synesius paulò post tempora Basilij & Nazianzeni. Scribunt etiam Cedrenus, & Zonaras in vita Michaelis

chaëlis & Theodoræ Imperatorum, circa finem imperij
chaëlis, quando nimirum solus regnabat, matre Theodora
amota, bonarum literarum & Philosophiæ scholas fuisset
fituras à Barda Cæsare, cum vsque ad illud tempus per annos
plurimos ita fuissent extincta omnia studia sapientiæ in Græ-
cia, vt ne vestigium quidem vllum exstaret. Constat autem
imperium Michaëlis solius, Theodora amota, incidisse
tempora Nicolai I. qui successit Benedicto III. qui succedebat,
vt isti fingunt, Ioanni VIII. foeminae. Immo Chronologia
omnes, & ipse etiam Bibliander, ponunt initium imperij
Michaëlis solius, anno Christi DCCC. LVI. & Ioannis foeminae
pontificatum, anno DCCC. LIV. Ex quo sequitur, post
mortem Ioannis istius coepisse in Græcia reuiuiscere studia
sapientiæ.

TERTIO, Magdeburgenses dicunt, Ioannem istum VII.
peperisse in itinere, cū ex Vaticano inuisere vellent Ecclesiam
Lateranensem. At certissimum est, vt Onuphrius demonstrat
in libro de septem Ecclesiis, Romanos Pontifices non habuisse
in Vaticano, sed in Lateranensi palatio, vsque ad tempo-
ra Bonifacij IX. id est, vsque ad annum M. CCC. XC. quomodo
ergo, si in Laterano habitabat, volebat ex Vaticano inui-
sere Lateranum? Certè si quis nunc scriberet, Pontificem ex
Laterano venisse, vt inuiseret Ecclesiam Vaticanam, ridicu-
lus esset, cum omnes sciant, Pontificem in Vaticano habitare.

QUARTO, dicit Martinus, & ceteri omnes, istum Ioannem
in solenni & publica supplicatione peperisse. At certè nullum
habet probabilitatem, quod mulier vterum gerens iam tot
menses, tunc maximè voluerit procedere, quando maximum
periculum erat ne detegeretur.

TERTIO, probatur hoc idem ex epistola Leonis IX. gra-
uissimi Pontificis, ad Michaëlem Episcopum Constantinopo-
litanum, cap. 23. vbi Leo Papa scribit, famam esse constan-
tem, in patriarchatu Constantinopolitano multos eunuchos
sedisse, & inter eos obrepisse etiam, & fuisse Patriarcham v-
nam foeminam. Quod certè nūquam obiiceret Leo IX. Græ-
cis, si tale aliquid paulò antè Romanæ sedi accidisset. Immo
fortasse hinc nata est hæc fabula de Ioanne foemina. Cum e-
nim rumor esset, quãdam foeminam fuisse Pontificem Con-
stantinopolitanum; & deinde paulatim, omisso nomine Con-
stantino-

stantinopolitani, remanisset fama & opinio de fœmina Pontifice, & Pontifice vniuersali: cœperunt aliqui in odium Romanæ Ecclesiæ dicere, fœminam illam Romanum Pontificem fuisse. Et verisimile est, circa tempora ipsius Martini hæc famam exortam. Certè Martinus Polonus, qui primus hoc scripsit, nullum auctorem refert; sed tantum dixit, fertur. Itaque solum ex incerto rumore hoc habuit.

Neque mirum videri debet, si aliquis in odium Romanæ Ecclesiæ hanc fabulam finxerit, posito fundamento illo de fœmina Pontifice, & maximis contentionibus, quæ erant illo tempore inter imperatorios & pontificios homines. Nam etiam nunc videmus, Magdeburgenses magis incredibilia fingere. Cùm enim Martinus solum scripserit hanc mulierem fuisse Anglicam ex Moguntia, neque aliquid addiderit de parentibus, & nomine proprio mulieris, & de ceteris rebus: Magdeburgenses addiderunt, patrem huius fœminæ fuisse Anglum sacerdotem, & ipsam vocatam initio Gilbertam, nutritam quoque sub habitu viri in monasterio Fuldensi, & liberos de Magia scripsisse, quæ sunt omnia mera figmenta sine teste, & sine ratione excogitata. Adde, quod Martinus ille Polonus vir simplicissimus videtur fuisse. Scribit enim alias fabulas permultas, tanquam si historiæ probatissimæ essent.

Quod verò obiiciunt de sede perforata, de statua mulieris, & de declinatione à via, facile soluuntur. Nam, vt ex lib. 1. sacrarum cærimoniarum, sect. 2. constat, tres erant sedes lapideæ in Lateranensi Basilica, in quibus nouus Pontifex sedebat tempore suæ coronationis. PRIMÆ sedes erat ante ingressum in templum, eaque vilis & abiecta; ad quam sedem nouus Pontifex primùm ducebatur, atque in ea aliquantulum sedebat, vt per eam cærimoniam significaretur, eum de loco humillimo ad locum summum ascendere. Inde enim illum eleuantes, canebant illud 1. Reg. 2. *Suscitat de puluere egenum, & de stercore eleuat pauperem, vt sedeat cum Principibus, & solum gloria teneat.* Et hæc est caussa, cur ea sedes stercoraria diceretur. ALTERA sedes erat porphyretica, in ipso palatio; & ibi sedebat secundò, in signum possessionis, atque ibi sedens accipiebat clauis Ecclesiæ & palatij Lateranensis. TERTIA sedes similis erat secundæ, nec procul ab ea; atque in ea post paululum sedens, tradebat easdem clauis ei,

à quo antè acceperat; fortè vt ea carimonia admoneret
moris, per quam breui potestatem illam alteri traditurus
set. De sede, ad explorandum sexum, nulla vsquam mentio.

STATVA verò illa mulieris cum puero, sine dubio nota-
rat Ioannis Papæ. Nam si aduersarij dicunt, antiquos histo-
cos in gratiam Pontificis noluisse memoriam huius mulie-
ris in libris ponere; quomodo verisimile est, voluisse Pontif-
ces ipsos memoriam exstare in statua? **DEINDE**, si statua he-
ius Ioannis esset, mulierem cum infantulo recès nato repre-
sentasset. at imago illa neque sceminam referebat, neque in-
fantem in sinu gerebat; sed puerum satis magnum, & anto-
rum multorù, quasi præcedentem famulum, referebat. **Quæ-
re coniiiciunt** quidam fuisse statuam illam alicuius Ethio-
pæ sacerdotis, parati ad sacrificandum, quem suus minister præ-
cedebat. **DEINDE**, cur Pontifices viam illam breuiorem o-
mittant ad Lateranum proficiscentes, non est in determi-
nem vllius sceleris, sed quia via illa est angusta, & anfractuosa,
& proinde incommoda pontificio comitatu, qui sem-
per frequentissimus esse solet. Adde, quod, vt O-
nufrius testatur, non desunt Pontifices,
qui non semel per hanc ipsam
viam iter fece-
runt.

LIBER